

Desuden har væksten i udskrivningsgrundlaget pr. indbygger været højere i landkommunerne end i bykommunerne i perioden 1990-1997. I denne periode er udskrivningsgrundlaget pr. indbygger således steget med næsten 39 pct. i landkommunerne, mens det kun er steget med knapt 32 pct. i bykommunerne.

Herudover er befolkningstilbagegangen i landkommunerne standset, og landkommunerne har endda haft en vækst i indbyggertallet i de seneste år.

Der er god grund til at glæde sig over denne udvikling. Det rører dog ikke ved, at nogle landkommuner står over for særlige problemer. De trængte landkommuner, der ligger langt fra regionale erhvervscentre, har i perioden 1984-1992 oplevet en befolkningstilbagegang, et faldende antal lokale arbejdspladser og en kun relativt svagt stigende beskæftigelse.

3.2 Erhvervsudviklingen

Erhvervsstrukturen i Danmark har i de senere årtier bevæget sig i retning af færre arbejdspladser inden for landbrug og fiskeri og flere arbejdspladser inden for serviceerhvervene.

Denne udvikling har bevirket, at landkommunerne har mistet ½ pct. af deres arbejdspladser fra 1985 til 1993, mens der i landet som helhed har været en stigning i antallet af arbejdspladser på knapt ½ pct. Landkommunerne har dog haft en større vækst i såvel antallet af industriarbejdspladser som antallet af servicearbejdspladser end landet som helhed.

Det er dog ikke alene erhvervsstrukturen, der har betydning for beskæftigelsesmulighederne i landdistrikterne. Det har også virksomhedernes konkurrencedygtighed og udviklingsmuligheder, som bl.a. bestemmes af arbejdskraftens uddannelsesbaggrund.

Undersøgelser viser, at arbejdsstyrkens formelle uddannelsesniveauer er lavere i landkommunerne end i bykommunerne. Situationen er dog langt fra fastlåst, da der er en del familier, som efter endt uddannelse flytter på landet. Blandt andet flytter par med en lang videregående uddannelse i betydeligt større omfang til landkommunerne end par, hvor begge ikke har en videregående uddannelse.

Mulighederne for godstransport har ligeledes betydning for virksomhedernes konkurrencedygtighed og udviklingsmuligheder. Udvalget om trafikken på landet og til de små øer vurderer, at godstransportsystemerne i landdistrikterne fungerer effektivt, baseret på en tæt og vel-

udbygget vejinfrastruktur, hvor der kun er få begrænsninger i fremkommeligheden. Bortset fra hovedlandevejene er trafikbelastningen på vejene i landdistrikterne generelt lav, og den tunge, men beskedne godstrafik har ikke væsentlig betydning for nedbrydningen af vejnettet.

Et forhold, der gentagne gange og fra flere sider har været peget på i debatten om udviklingsmulighederne i landdistrikterne, er kreditvilkårene.

Indenrigsministeriet har på denne baggrund udarbejdet en redegørelse om realkredit- og pengeinstitutternes udlånspraksis og service over for kunder i landdistrikterne. Denne redegørelse tyder ikke på, at der generelt er tale om diskrimination fra realkredit- og pengeinstitutternes side over for hverken erhvervs- eller privatkunder i landkommunerne. Der er dog i nogen grad en sammenhæng mellem de lånevilkår, pengeinstitutterne tilbyder, og virksomhedernes størrelse. Det kan måske bidrage til at forklare, hvorfor små og mellemstore virksomheder i landdistrikterne til tider føler diskrimination fra pengeinstitutternes side.

3.3 Befolkningens levevilkår

Landdistriktsudvalgets analyser viser, at der er relativt begrænsede forskelle i udvalgte familietypers rådighedsbeløb efter bl.a. skat og boligudgifter mellem land- og bykommunerne. De lave udgifter til ejerboliger kan endog give familier på landet større forbrugsmuligheder end familier i byerne.

Disse analyser medregner dog ikke transportomkostninger. For sammenlignelige grupper på landet og i byerne er der ikke den store forskel i størrelsen af de årlige transportomkostninger. På grund af større bilhold på landet bruger landbefolkningen dog i gennemsnit mere pr. person på transport end bybefolkningen.

Hvis man helt specifikt ser på konsekvenserne af de grønne afgifter, viser beregninger på visse forudsætninger, at erhvervslivet som helhed stort set belastes ens af grønne afgifter i land- og bykommunerne. Dette dækker dog over variationer mellem erhvervene, herunder mellem energilette og energitunge erhverv. Husholdningerne i landkommunerne betaler samlet set 20 pct. mere i grønne afgifter pr. indbygger end husholdningerne i bykommunerne bl.a. som følge af forskelle i boligernes type, opvarmningsform og gennemsnitlige alder.